

Marina Perić
Institut za migracije i narodnosti, Zagreb

Ferdinand Konščak, hrvatski misionar i istraživač Donje Kalifornije

Varaždin, Zagreb, 1.–2. prosinca 2003.

U Varaždinu i Zagrebu 1. i 2. prosinca 2003. u organizaciji Matice hrvatske i njezina varaždinskog ogranka održan je znanstveni skup, u povodu 300. obljetnice rođenja Varaždina Ferdinanda Konščaka, hrvatskog misionara i istraživača Donje Kalifornije. Na znanstvenom skupu izlagalo je deset sudionika iz Hrvatske te Meksikanac Carlos Lazcano.

Skup je započeo u Varaždinu, primanjem u biskupskom ordinarijatu, a službeno ga je otvorio msrg. Marko Culej koji je naglasio veliku ulogu isusovaca i misija, te iznimnu ulogu Ferdinanda Konščaka u hrvatskoj povijesti.

Također su predstavljene tri knjige o kojima su govorili Denis Peričić i Damir Zorić. Knjiga Damira Zorića, *Ferdinand Konščak – misionar i istraživač*, autorova je doktorska disertacija u kojoj otkriva Konščaka opisujući njegove misije u Donjoj Kaliforniji. Druga je knjiga hrvatskog poduzetnika iz Kalifornije Tomislava Gabrića, *Ferdinand Konščak (1703.–1759.) – misionar i istraživač*, koja publicistički prikazuje Konščakov život. Knjiga Carlosa Lazcana i Denisa Peričića, *Fernando Consag – textos y testimonios*, namijenjena je meksičkoj publici i tiskana je u Ensañadi u Meksiku. To je biografski prikaz života i rada Ferdinanda Konščaka kao hrvatskog istraživača i isusovca te njegova doprinosa u istraživanju Donje Kalifornije.

Istraživač i znanstvenik Carlos Lazcano, kao prvi izlagač na znanstvenom skupu, publici je pomoću dijapozitiva približio područja u kojima je Konščak boravio i putove kojima se kretao tijekom svojih misija i istraživanja u Donjoj Kaliforniji.

Predavanje Damira Zorića, *Etnografija Konščakovih Indija*, ukazalo nam je na Konščakove vizije, doživljaje i stav prema Indijima. Franjo Šanjek govorio je o Korčulaninu Vinku Paletinu (1508.–1573.), Konščakovu meksičkom prethodniku, a Mirjana Bobić Polić o mjestu Ferdinanda Konščaka u isusovačkom humanizmu u Novoj Španjolskoj u 18. stoljeću osvrnuvši se ujedno i na djelatnost isusovaca u Americi. U predavanju o varaždinskim ishodištima Ferdinanda Konščaka, Denis Peričić istaknuo je ključne elemente koji su utjecali na Konščakovu odluku da se posveti misionarstvu. Tako je završen prvi dan znanstvenog skupa.

Drugoga dana skup je nastavljen u Zagrebu, u prostorijama Matice hrvatske, gdje je zagrebačkoj publici ujedno predstavljena i izložba crteža Tomislava Gabrića.

Usljedila su predavanja Michaela Mathesa o Konščakovim prethodnicima, Ljubomira Antića o Konščaku i Americi, u kojem je autor govorio o karakteristikama društvenog okruženja koje su misionari zatekli te kulturalnim razlikama koje su uočavali. Vladimir Horvat je u predavanju *Isusovci i misije* izlagao o povijesti isusovačkog reda, a Mijo Korade o

misionarima u sjevernoj Americi: Kundeku, Buontempu i Gatinu. Završnim predavanjem Marine Perić predstavljen je hrvatskoj javnosti manje poznat istaknuti misionar i dominikanac Rajmund Kupareo, s naglaskom na njegovoj ulozi i misionarskom radu među Hrvatima u Čileu, kao i njegovu bogatom znanstvenom doprinosu u svijetu.

Ovim znanstvenim skupom osvijetljena je uloga Ferdinanda Konščaka, jednog od najplodonosnijih hrvatskih istraživača, znanstvenika i misionara. Također su predstavljeni Konščakovi prethodnici, kao i drugi istaknuti hrvatski misionari u Americi koji su nastavili Konščakov rad.

Ferdinand Konščak, hrvatski misionar i istraživač, rođen je u Varaždinu 1703. godine, a život je posvetio misionarskom radu osnivajući misije na teritoriju Donje Kalifornije. Iza sebe je ostavio bogat istraživački rad u obliku zapisa i dnevnika. Oborio je tezu o dotad uvriježenom i prihvaćenom mišljenju o Kaliforniji kao otoku. Istražio je dotad neotkrivene dijelove Meksika i izrađivao geografske karte. Prvi je načinio precizne karte Kalifornijskoga zaljeva i Kalifornijskog poluotoka. Konščakova karta Donje Kalifornije uvrštena je u enciklopediju Diderota i D'Alamberta. Mnogi nazivi biljaka i mjesta u Donjoj Kaliforniji nose nazive i imena koja im je on nadjenuo. Jedan otočić na sjeveru Kalifornijskoga zaljeva danas nosi Konščakovo ime: Consag Rocas (Konščakove stijene). U dnevniku je ostavio mnogo korisnih podataka o dotad nepoznatim biljkama, kao i običajima i kulturama različitih indijanskih plemena.

U meksičkoj i hrvatskoj povjesti Konščak zauzima istaknuto mjesto.

Prijevodom knjige Lazcana i Peričića na hrvatski jezik, kao i objavljivanjem zbornika radova s ovog znanstvenog skupa, uloga Ferdinanda Konščaka, kao i njegov život i rad, bit će, nadamo se, predstavljeni i široj hrvatskoj javnosti.